

Претходниве денови, гледајќи ги актуелните програми на двете најголеми партии во државата, кои се прекршуваа околу нивната беспощедна борба за гласачите на последниве парламентарни избори, во доменот на здравството, како еден многу проблематичен и вулнерабилен регион, прв впечаток е дека се работи за многу невешти и набрзина направени решенија, кои всушност тоа и не се. Далеку од било каква реалност, за жал на граѓаните на напатената ни татковина, предложените програми во себе немаат никаква реална перспектива. Освен лесно ветената брзина за некакви реформи, тука всушност нема ништо. Здравството и натаму, за жал, ќе остане на маргините на општеството така што вистинското решавање на проблемите, кои инаку се толку напластени, ќе остане за некои посреќни времиња. Причините за тоа се многубројни, делумно се од објективна, а делумно од субјективна природа.

За волја на вистината, здравството никогаш и не било вистински интерес на најголемите партии, кои се менуваат на власт во периодот од осамостојувањето сè до денес. Политиката на маргинализација на здравството секогаш на некој начин била и скриена желба на владејачките партии. Според некои неофицијални сознанија на потписникот, ниту сега при овие избори тоа не е посебен интерес на било која политичка структура, која претендира да дојде на власт. Всушност, кога сега ќе се анализираат сите партии кои дадоа свои министри во изминатиов период на "демократија и слобода" лесно е да се заклучи дека владејачките партии и не сакаа да влегуваат во костец со проблемите во оваа многу чувствителна сфера на општеството и дека овој ресор по правило им е отстапуван на коалиционите партнери во власта. Но, она што сите добро го паметиме е дека многу често, за жал, овој ресор бил поврзан со низа криминални скандали и афери, за кои и ден денес се зборува меѓу лекарите и меѓу сите оние кои учествуваат во здравствената дејност. Оттаму и фактот што важ-

Нинослав ИВАНОВСКИ

“

*Poka`i na
del a a ne na
zborovi!*

”

RES NON VERBA

ниот ресор често го воделе и маргинални личности без доволен кредибилитет било во стручен, било во организациона смисла. Од друга страна, пак, приказните за наводната голема финансиска моќ на здравството поврзана за Фондот за здравствено осигурување беа и повод во овој сегмент да се слеат многубројни интереси за лично богатење или за "билдање" на илегалните фондови на пар-

тиите, кои подоцна резултираа и со судски довршени и незавршени процеси. Значи, по 15 години од осамостојувањето на државава може да се заклучи дека не само што нема реформи туку и дека не може ниту да ги има. За жал, проблемите не само што останаа туку и се зголемија, се зацврстија и се забетонираа до степен што во моментов изгледаат практично нерешливи.

ЗДРАВСТВОТО ВО П

Ова секако го знаат сите, и досега актуелниот министер и неговата Влада, го знае и опозицијата. Во недостиг на идеи и избегнување на секако решение кое би било болно и кое би можело да ги разбранува цврстите односи на интерес, личен или партиски, здравството и натаму останува на маргините на општеството. Обременето со елементарна бирократија, големи финансиски дубиози, превработеност, сомнителни по ефек-

птичјиот грип и несреќниот САРС, па ХИВ, инфективните болести! Па, зарем сè тоа досега навистина не функционираше? Кој беше задолжен за сè тоа во овој период? Уште покомични се ветувањата во фармацевтскиот сектор, лековите, аптеките. Но, ќе се најде ли јунакот кој ќе ја победи фармацевтската мафија, која сè уште го јаде тешко спечалениот народен денар во Фондот за здравствено осигурување? Ќе се најде ли нов Дел-

тешко дека ќе има употреблива вредност, едноставно затоа што тоа никогаш не е должност на едно министерство туку секогаш е на стручните здруженија. Врвната, односно терцијарната дејност и онака редовно ги добива ваквите упатства, создадени од високоспецијализирани експерти, чии имиња предизвикуваат стравопочит кај секој од нас. И на крај, вртењето кон традиционалната медицина како спомен од патувањето во Кина, помалку заборавена, веројатно вредна, но далеку од медицината базирана на докази, за која толку многу се зборува и заради која се потроши толку многу енергија.

Подобрувањето на елементарните услови за секојдневното работење на инаку врвните здравствени работници бара широки инвестициони зафати, кои во моментот се суспендирани со оглед на економската состојба во државата. Според тоа, богатите кои инаку се многу малку и натаму ќе се лекуваат добро, ќе ги платат своите лекари, ќе ги платат апартманите, лекарствата, операциите, условите. Останатото граѓанство и натаму ќе чека по полутемните ходници, ќе се задушува во нехигиената во чекал-

ПРИКАЗНИТЕ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ ЗА СИТЕ, ЗА ИЗЕДНАЧУВАЊЕ НА СИТЕ БОЛНИ И НИВНОТО ПРАВО ДА БИДАТ ЛЕКУВАНИ НА НАЈДОБРИОТ НАЧИН ПО ПРИНЦИПИТЕ НА ЕДНАКВОСТ, МЕДИЦИНСКА ЕТИКА И ВИСОКА СТРУЧНОСТ СЕ ДЕТСКИ БАЈКИ ВО КОИ НИКОЈ СВЕСЕН НЕ ВЕРУВА. ВЕТУВАЊАТА ДЕКА ЌЕ СЕ ВОВЕДЕ ФЛУОРИЗАЦИЈА КАКО ПРЕВЕНЦИЈА НА КАРИЕСОТ (ЗАРЕМ ТОА ДОСЕГА НЕ Е НАПРАВЕНО?), ДЕКА БЕСПЛАТНО ЌЕ БИДАТ ЛЕКУВАНИ ПЕНЗИОНЕРИТЕ И ДЕЦАТА (ЗАРЕМ ДОСЕГА НАВИСТИНА ТОА НЕ ПОСТОЕШЕ?), ДЕКА ЌЕ СЕ ПОДОБРИ СТАНДАРДОТ НА БОЛНИТЕ, ЛЕГЛАТА, УСЛОВИТЕ, ЧЕКАЛНИТЕ (ЗОШТО ДОСЕГА НЕ Е НАПРАВЕНО?), СЕ ФЛОСКУЛИ ВО КОИ ГРАЃАНИТЕ ВЕЌЕ НЕ ВЕРУВААТ.

РЕДИЗБОРНАТА КАМПАЊА

тот проекти на Светска банка, кои допрва треба да се исплаќаат, корупција, лоша организација, недоволно дефиниран приватен сектор и правата на осигурениците во него, актуелната состојба на здравствените институции е толку очајна што секакви ветувања дека тоа може да се поправи во еден кус временски период всушност е илузија. Поради тоа, лесно ветената брзина не е ништо друго освен сурова борба за глас на граѓаните. Приказните за здравствено осигурување за сите, за изедначување на сите болни и нивното право да бидат лекувани на најдобриот начин по принципите на еднаквост, медицинска етика и висока стручност се детски бајки во кои никој свесен не верува. Ветувањата дека ќе се воведат флуоризација како превенција на кариесот (зарем тоа досега не е направено?), дека бесплатно ќе бидат лекувани пензионерите и децата (зарем досега навистина тоа не постоеше?), дека ќе се подобри стандардот на болните, леглата, условите, чекалните (зошто досега тоа не е направено?), се флоскули во кои граѓаните веќе не веруваат. Електронскиот чип за осигурените болни (инаку во Словенија постои веќе 15 години), се чини реална перспектива, но каде беше досега! Па, уште и

чев војвода чумата да ја изгони, како во онаа народна песна! Таков, за жал, нема, едноставно затоа што сите тие го градеа тој систем заедно, сè функционира на волшебен начин според законот за сврзани садови и сега никому не му одговара таму да се допира.

Во недостаток на вистински реформски решенија во здравството владејачките гарнитуре се свртуваат кон некакви таканаречени проекти, кои не се тоа во вистинска смисла на зборот. Така се редеа неуспешните проекти околу преселбите на Градската болница, за кој се потроши многу енергија, се ангажираа луѓе, се одржуваа состаноци и одеднаш од предлогот се отстапи од многу нејасни причини. Потоа, несреќното давање концесија за дијализните центри, за што се крена многу врева, што всушност никогаш и не заживеа и од почетокот беше недоволно обмислена одлука, за која не беа консултирани ниту вистинските луѓе, односно оние кои се занимаваат со овој проблем. Потоа изготвувањето упатства за медицина базирана на докази, инаку проект кој заслужува внимание, но искомплициран до крајност, за кој е потрошено значително многу време, ангажирани се многу квалитетни луѓе, изготвен е материјал кој

ните без клима на температури од повеќе од 40 степени и ќе сонува за здравјето како непроценлива вредност. Лекарите, оние врвните, и натаму ќе се гушат во социјалистичката урамниловка каде што сме сите исти, односно како што милуваат да кажат - исти ни се стомачите.

Индивидуалните напори на исклучително квалитетните поединци и натаму ќе бидат омаловажувани, потценети и најгрубо дисквалификувани. Сè ќе се сведе на тренирање на волонтизмот, уништување на ентузијазмот. Вкупната партизација на државата, значително полоша од онаа комунистичката, каде што барем немаше случајни луѓе, и натаму стручно ќе ги уназадува важните сектори, со својот примитивен нестручен провинцијализам ќе ги прозвива оние кои квалитетно и чесно си ја вршат својата работа, ќе ги етикетира и ќе го дисквалификува нивното дело кое е меѓународно потврдено. Квалитетниот лекарски кадар и натаму ќе ја набљудува смената на своите "раководни структури", ќе биде сведок на интригите, на реваншизмот, на ситните пакости, на протаклукот меѓу "левите" и "десните" лекари и безнадежно ќе ја чека следната промена која всушност тоа нема ниту да биде.